

29 қыркүйек
Сейсенбі,
2026 жыл

uil-gazet@mail.ru
Kokjar_tynysy

Газет 1930

жылдың
қараша айынан
бастап шығады

Ойыл

ОТБАСЫ. МЕКТЕП. ҚОҒАМ. ТӘРБИЕНІҢ ҮШ ТАҒАНЫ

ҚАЗІРГІ ЖАҒАҢДАНУ ЗАМАНЫНДА ӨРБІР АДАМНЫҢ БІЛІМ САНАСЫН, ҚАБІЛЕТТІЛІК ДЕҢГЕЙІН, ІСКЕРЛІК МҮМКІНДІЛІГІН АНЫҚТАЙТЫН АДАМ РЕСУРСТАРЫН ДАМУ ТҰРТАСЫНА ӨТКІР ҚОЙЫЛЫП ОТЫР, ЯҒНИ АДАМНЫҢ БІЛІМІ МЕН БІЛІКТІЛІГІ ҚАЗІРГІ ЗАМАНДА МЕМЛЕКЕТТЕРДІҢ БӘСЕКЕГЕ ҚАБІЛЕТТІЛІГІНІҢ ЕҢ МАҢЫЗДЫ КӨРСЕТКІШІНЕ АЙНАЛДЫ. СОНДЫҚТАН КӨПТЕГЕН ЕЛДЕР БӘСЕКЕГЕ ҚАБІЛЕТТІ ҚОҒАМ ҮШІН АДАМ РЕСУРСТАРЫН ДАМУ, ӨСІРЕСЕ ОНЫҢ ҚАБІЛЕТІН АРТТЫРУ СІЯҚТЫ АРНАЙЫ БАҒДАРЛАМАЛАР ҚАБЫЛДАУҒА КІРІСТІ. СОНДЫҚТАН ДА, ҮЗДІКСІЗ БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНІҢ БАСТЫ МІНДЕТІ – ЖАН-ЖАҚТЫ ДАМУҒАН ЖЕКЕ ТҰЛҒАНЫ ҚАЛЫПТАСТЫРУ.

БҰЛ ӨЛЕУМЕТТІК ПЕДАГОГИКАЛЫҚ МІНДЕТТІ ОРЫНДАУ ҮШІН ТӨРБИЕ ЖҰМЫСЫМЕН ТІКЕЛЕЙ АЙНАЛЫСУШЫЛАРДЫҢ ЖҮРГІЗЕТІН ТӨРБИЕ МАЗМҰНЫ ҚОҒАМНЫҢ БҮГІНГІ ТАЛАБЫНА САЙ БОЛУЫ КЕРЕК. ЖАЛПЫ БІЛІМ БЕРУДЕ МЕКТЕП ӨЗІНІҢ МІНДЕТІН ТОЛЫҚ АТҚАРУ ҮШІН, ҚОҒАМНЫҢ ОҒАН ҚОЯТЫН ӨЛЕУМЕТТІК СҰРАНЫСЫН ЕСКЕРЕ ОТЫРЫП, ТӨРБИЕ МАЗМҰНЫН ЖАҚСARTU ҮШІН МЕКТЕП ПЕН ОТБАСЫНЫҢ ЖӘНЕ ҚОҒАМНЫҢ БІРЛІГІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ҚАЖЕТ. КЕЛЕШЕК ҰРПАҚТЫ ЖАН-ЖАҚТЫ ТӨРБИЕЛЕУДЕ, ЖАҢА ЗАМАНДА КӨКІРЕГІ ОЯУ, ҰЛТТЫҚ САНА-СЕЗІМІ ЖОҒАРЫ САНАЛЫ АЗАМАТТЫ ТӨРБИЕЛЕУ ҰЗАҚ ӨРІ КҮРДЕЛІ ҮДЕРІС.

Сондықтан өткен аптада аудан әкімінің қатысуымен, мүдделі органдар өкілдері, ұстаздар мен ата-аналар қауымдастығының басын қосқан «Өр балаға жеке көзқарас: бала тәрбиесіндегі ата-ананың рөлі» тақырыбында аудандық жалпы ата-аналар жиналысы өтті. Ауқымды басқосудың басты мақсаты – жаңа оқу жылында балалардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету, білім беру ұйымдарындағы ата-аналар мен оқушылардың құқықтары мен міндеттерін түсіндіру және отбасылық құндылықтарды ұлықтау. Аудан әкімі Сәкен Займолдин бала тәрбиесі мен олардың қауіпсіздігі – мемлекеттің де, қоғамның да басты басымдығы екенін атап өтіп, жас ұрпақтың жарқын болашағы үшін отбасы, мектеп және тиісті органдардың берік ынтымақтастығы қажет екенін баса айтты. Жиын барысында сөз алған аудан прокуроры Рауан Тобықов және аудандық полиция бөлімінің бастығы Ардақ Қангел-

дин жасөспірімдер арасындағы құқық бұзушылықтың алдын алу, виртуалды ортадағы қауіпсіздік ережелерін сақтау және бала тәрбиесіндегі ата-ананың заңды жауапкершілігі туралы кеңінен тоқталды. Өз кезегінде аудандық білім бөлімінің басшысы Орынбасар Бегжанов еліміздің білім жүйесіндегі жаңа оң өзгерістер, мектептердегі қауіпсіздік шаралары, оқулықтармен қамтамасыз ету, білім сапасын арттыру бойынша атқарылып жатқан жүйелі жұмыстарды баяндады. Басқосудың ерекше де әсерлі, көпшілікке ой салған сәті – Ақтөбе қаласынан арнайы шақырылған құрметті қонақтың салмақты сөзі болды. Ақтөбе облысының мамандандырылған ауданаралық сотының медиаторы, қазақ-орыс халықаралық университетінің магистрі, «Алтын алқа» иегері Бибігүл Әбілдаева шаңырақтағы мейірім мен түсіністік, әке мен ананың рөлі және отбасылық

татулықты сақтаудың маңызы туралы жүрекжарды сырымен бөлісті. Арнайы спикерлердің өнегелі де тағылымды кеңестері жиынға қатысушы ата-аналар мен ұстаздарға үлкен ой салып, ерекше әсер қалдырды. Өйткені, ұрпақтан ұрпаққа беріліп отыратын дәстүрлер мен ізгі мұраттар тек отбасында ғана дамып, байытыла түседі. Тәрбиенің бастапқы әліппесін бала отбасында алып, онда адамгершілік пен ізгіліктің негізі қаланады. Өрбір отбасы қоғамның кішкентай бір бөлігі болғандықтан, қоғамды өркениетке жеткізу, ең алдымен, өрбір отбасындағы өмірді дұрыс ұйымдастырудан басталады. Қазіргі кездегі мектептің қойып отырған талабы – жеткіншек ұрпақтарды негізгі пәндермен терең де, берік қаруландыру, ал меңгерген ілімдерді күнделікті өмірде өз деңгейіндегі іскерлік – шеберліктермен қолдана білу. Мұндай күрделі мәселені мектеп тек қана ата-анамен бірігіп жұмыс істеуі

нәтижесінде шеше алады. Бала тәрбиесі – өмірдің ең өзекті мәселелерінің бірі. Қай кезде болсын отбасы бала тәрбиесінің мәселелері назардан тыс қалған емес. Бұл туралы аса көрнекті педагог В.Сухомлинскийдің мына ойын айтуға болады: «Бала ата-ананың адамгершілік өмірінің айнасы». Ұлы Абай атамыз «Адамның адамшылығы – ақыл, ғылым, жақсы ата, жақсы ана, жақсы құрбы, жақсы ұстаздан болады» деп көрегендікпен ой түйген. Бала өміріне қажетті тәлім-тәрбиенің ірге тасы ата-ана арқылы отбасында қаланады. Көптеген зерттеулер көрсетіп отырғандай, қазақ халқында баланы тәрбиелеуде отбасы басты рөлді атқарады, оның негізі – ұлттық салт-дәстүрлер. Бұған ұлы жазушымыз Мұхтар Әуезовтың «Ел болам десең, бесігіңді түзе!» деген астарлы ойы дәлел.

Серікбай ҚОЙБАҒАРОВ,
Ойыл селпосы.

“ЗАҢ КЕРУЕНІ” –

ҚҰҚЫҚТЫҚ КӨМЕКТІҢ КЕПІЛІ

ЗАҢДЫ БІЛУ – ӨЗ ҚҰҚЫҒЫҢДЫ ҚОРҒАУДЫҢ БАСТЫ ТЕТІП. АЛ АЗАМАТТАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТЫҚ САУАТТЫЛЫҒЫН АРТТЫРЫП, КӨКЕЙДЕГІ САУАЛДАРЫНА НАҚТЫ ЖАУАП БЕРУ – ҚОҒАМДАҒЫ ЗАҢ МЕН ТӨРТІПТІ НЫҒАЙТУДЫҢ МАҢЫЗДЫ БАҒЫТТАРЫНЫҢ БІРІ. ОСЫ МАҚСАТТА ОЙЫЛ АУДАНЫНДА ТҰРҒЫНДАРҒА ҚҰҚЫҚТЫҚ КӨМЕК КӨРСЕТУГЕ БАҒЫТТАЛҒАН «ЗАҢ КЕРУЕНІ» РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ӨЛЕУМЕТТІК АКЦИЯСЫ ӨТТІ.

Іс-шараны Ойыл ауданының прокуратурасы Мемлекет басшысының «Заң және тәртіп» идеологиясын іске асыру шеңберінде ұйымдастырды. Акция Ойыл аудандық мәдениет үйінде өтіп, оған уәкілетті мемлекеттік органдардың, құқық қорғау саласының өкілдері мен бөлім басшылары қатысты. Акция барысында тұрғындар өздерін толғандырған түрлі құқықтық мәселелер бойынша сала мамандарынан тегін кеңес алды. Азаматтарға бірнеше

маманнан бір мезгілде кеңес алу мүмкіндігі ұсынылып, әр мәселе бойынша жан-жақты түсіндірме берілді. Іс-шараға аудан әкімі Сәкен Займолдин, аудан прокуроры Рауан Тобықов, құқық қорғау және мемлекеттік органдардың өкілдері қатысты. «Заң керуені» акциясының басты ерекшелігі – тұрғындардың нақты мәселелерін назарға алып, тиісті мамандардан тікелей кеңес алуына мүмкіндік берілуі. Мұндай кездесулер азаматтардың құқықтық сауатын арттырып қана қоймай, халық пен мемлекеттік органдар арасындағы байланысты нығайтуға да ықпал етеді. Құқықтық көмекке жүгінген тұрғындар өз сауалдарына жауап алып, заң аясында шешу жолдары жөнінде қажетті ақпаратқа қанықты. Бұл – әр азаматтың өз құқығы мен заңды мүддесін білуінің және оны қорғаудың маңызын көрсетеді.

Г.АБАЙҚЫЗЫ.

ТІЛІ БІРАҢ – ТІЛЕГІ БІР!

Тіл-халықтың бірлігін сақтайтын маңызды құрал. Қазақ тілін құрметтеу – өз өліңді, жеріңді және халқыңды құрметтеу. Өрбір азамат ана тілін біліп, оны күнделікті өмірде қолдануға тырысуы керек. Сондықтан да, қазақ тілінің қоғамдағы рөлі күшейіп келеді. Бұл тек сөз жүзіндегі өңгіме емес, нақты іспен дәлелденіп келе жатқан қоғамдық құбылыс.

Ойыл аудандық сотымен 2026 жылдың 8 айында қазақ тілінде 70 пайыз іс қағаз тіркелсе, шығыс пен ішкі құжаттар 100 пайызын құрайды. Соттың ішкі тәртібіне сәйкес сыртқа жолданатын құжат тек мемлекеттік тілде тіркеледі. Мемлекеттік тілді меңгергендерді қолдау мақсатында Ақтөбе облыстық сотымен ұйымдастырылған шараларға қатысып, Ойыл аудандық соты қылмыстық істердің және әкімшілік құқық бұзушылықтар жөніндегі істердің 100% мемлекеттік тілде қаралуына қосқан үлесі үшін Ақтөбе облыстық соты төрағасының алғыс хатына ие болды. Сонымен қатар, Ойыл аудандық сотының төрағасы Сәуле Танимова «Мемлекеттік тілдегі ең үздік сот актісі» байқауына қатысып, «Үздік сот қаулысы» номинациясын жеңіп алып, Ақтөбе облыстық соты төрағасының дипломымен марапатталды. Қай ұлттың да алғашқы рухани қайнар бұлағы – ана тілі! Тілі өркендемеген ел ұлттық мемлекет болып өркендей алмайтынына тарих куә. Егер біз өзіміз бастап құт мекен жеріміздің, тіліміздің қадір-қасиетіне жете білсек, сонда ғана біз аразыдағы өзара түсіністік пен құрмет сезімін, жарастық пен келісімнің, ұлтаралық татулықтың дәнекері бола аламыз.

Қазіргі кезде қазақ тілінде білім

беретін мектептерде оқып жүрген басқа ұлт өкілдерінің қатары көбейуде. Қазақ тілін үйреніп жүрген, жақсы меңгерген жастарымыз да аз емес.

Қазақстанның болашағы – қазақ тілінде екендігін Президентіміз Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаев нықтап айтқан болатын.

«Қазақ тілінің мемлекеттік тіл ретіндегі рөлі күшейіп, ұлтаралық қатынас тіліне айналатын кезеңі келеді деп есептеймін.

Бірақ мұндай дәрежеге жету үшін біз бірігіп, бірігіп жасамай, жұмыла жұмыс жүргізуіміз керек» деп Қазақстан халқына жолдауында айтса, «Egemen Qazaqstan» газетіне берген сұхбатында «Халықтың тілі – халықтың төлқұжаты. Жаңа сын-сынаққа төтеп беру үшін, ең алдымен, ұлттық құндылықтарды қорғай білген жөн. Ана тілімізді, салт-дәстүрімізді, ұлттық сана-сезімді, қоғамдағы татулық пен келісімді, береке-бірлікті сақтай алмасақ, келер ұрпақ бізді кешірмейді. Өсіресе мемлекеттік тілдің мәселесі өте маңызды. Тіл – ұлттың тұғыры, ұрпақтың ғұмыры. Қазақ тілі қазақты әлемге таныта алады.

Себебі, тіл – ұлттың тарихи тамырымен тұтастырып, ұлттың ұйымшылдығына бастайды.

Қазақ тілінің болашағы – жас ұрпақтың қолында. Біз қазақ тілінде сауатты сөйлеп, кітап оқып, білім алу арқылы оның дамуына үлес қоса аламыз. Тілімізді сақтап, деріптеу-баршамыздың ортақ міндетіміз.

Ана тілімізді ардақтап оның мәртебесін биіктетуге әрқайсымыз үлес қосайық!

Салтанат ШАЙМАҚОВА,
Ойыл аудандық соты әкімшісінің орынбасары.

Ойыл ауданы әкімінің 2026 жылдың IV тоқсанына арналған азаматтарды қабылдау кестесі

Мемлекеттік органның атауы	Азаматтарды қабылдауды жүргізетін адамның Т.А.Ж.	Азаматтарды қабылдауды жүргізетін адамның лауазымы	Азаматтарды қабылдау күні мен уақыты	Мемлекеттік органның орналасқан жері	Байланыс телефоны, электрондық мекенжайы
Ойыл ауданы әкімінің аппараты	Займолдин Сәкен Ғазизұлы	Аудан әкімі	Қазан айының 1,8,15,22,29 күндері уақыты:сағ.- 10:00 ден -12:00 ге дейін	Ойыл ауылы, Құрманғазин көшесі №43 Ойыл ауданы әкімдігінің ғимараты	8(71332) 2-12-23 oiyl.akimdigi@yandex.kz
			Қараша айының – 5,12,19,26 күндері уақыты:сағ.- 10:00 ден -12:00 ге дейін		
			Желтоқсан айының – 3,10,17,24 күндері уақыты:сағ.- 10:00 ден -12:00 ге дейін		

2026 жылдың IV тоқсанына арналған аудан әкімі орынбасарларының және аудан әкімі аппараты басшысының азаматтарды қабылдау кестесі

Мемлекеттік органның атауы	Азаматтарды қабылдауды жүргізетін адамның Т.А.Ж.	Азаматтарды қабылдауды жүргізетін адамның лауазымы	Азаматтарды қабылдау күні мен уақыты	Мемлекеттік органның орналасқан жері	Байланыс телефоны, электрондық мекенжайы
Ойыл ауданы әкімінің аппараты	Жеткизгенов Асет Тлеуқабақұлы	аудан әкімінің орынбасары	Қазан айының 13,27 күндері уақыты:сағ.- 10:00 ден -12:00 ге дейін	Ойыл ауылы, Құрманғазин көшесі №43 Ойыл ауданы әкімдігінің ғимараты	8(71332) 2-12-23 oiyl.akimdigi@yandex.kz
			Қараша айының – 10,24 күндері уақыты:сағ.- 10:00 ден -12:00 ге дейін		
			Желтоқсан айының – 8,22 күндері уақыты:сағ.- 10:00 ден -12:00 ге дейін		
	Сүлеймен Саян Сапарұлы	аудан әкімінің орынбасары	Қазан айының 7,21 күндері уақыты:сағ.- 10:00 ден -12:00 ге дейін		
			Қараша айының – 4,18 күндері уақыты:сағ.- 10:00 ден -12:00 ге дейін		
			Желтоқсан айының – 2 күндері уақыты:сағ.- 10:00 ден -12:00 ге дейін		
	Тұрғамбеков Нұржау Орынбасарұлы	аудан әкімінің орынбасары	Қазан айының 5,19 күндері уақыты:сағ.- 10:00 ден -12:00 ге дейін		
			Қараша айының – 2,16,30 күндері уақыты:сағ.- 10:00 ден -12:00 ге дейін		
			Желтоқсан айының – 7,21 күндері уақыты:сағ.- 10:00 ден -12:00 ге дейін		
	Тлепов Ербол Мырзабайұлы	аудан әкімі аппаратының басшысы	Қазан айының 2,16,30 күндері уақыты:сағ.- 10:00 ден -12:00 ге дейін		
			Қараша айының – 13,27 күндері уақыты:сағ.- 10:00 ден -12:00 ге дейін		
			Желтоқсан айының – 11,25 күндері уақыты:сағ.- 10:00 ден -12:00 ге дейін		

ОЙЫЛ АУДАНДЫҚ МӘСЛИХАТЫНЫҢ САЙЛАУ ӨТКІЗУ ТУРАЛЫ ХАБАРЛАМАСЫ

Ойыл аудандық мәслихаты Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы» Конституциялық заңының 10 бабының 3 тармағына сәйкес округтік сайлау комиссияларының мүшелігінен шығып қалған бос орындарға сайлау үдерісінің басталуы туралы хабарлайды.

Өрбір саяси партия тиісті сайлау комиссиясының құрамына бір кандидатура ұсынуға құқылы. Саяси партия сайлау комиссиясының құрамына осы саяси партияның мүшесі болып табылмайтын кандидатураларды да ұсынуға құқылы.

Саяси партиялардың ұсыныстары болмаған жағдайда, мәслихат сайлау комиссиясының мүшелігіне өзге қоғамдық бірлестіктердің және жоғары тұрған сайлау комиссияларының ұсыныстары бойынша сайлайды.

Саяси партиялар, өзге қоғамдық бірлестіктер, олардың құрылымдық бөлімшелері және құрылған сайлау комиссиясынан жоғары тұрған сайлау комиссиялары 2026 жылдың 22 қыркүйегінен бастап 7 қазанына дейін мәслихатқа келесі құжаттарды тапсырады:

- 1) сайлау комиссияларының құрамына кандидатура туралы белгіленген нысан бойынша электрондық және қағаз форматтағы мәлімет;
- 2) аумақтық сайлау комиссиясының құрамына кандидатты ұсыну туралы саяси партияның, қоғамдық бірлестіктің немесе олардың құрылымдық бөлімшелерінің, жоғары тұрған сайлау комиссиясының шешімдерінен үзінді;
- 3) саяси партияның, қоғамдық бірлестіктің немесе олардың құрылымдық бөлімшелерінің тіркелгендігі туралы құжаттың көшірмесі;
- 4) кандидаттың сайлау комиссиясының жұмысына қатысуға келісімі туралы белгіленген нысандағы өтініші.

Сайлау комиссиясының құрамына ұсынылған тұлға, Сайлау туралы Конституциялық заңның талаптарына сәйкес келуі тиіс. Сайлау комиссиясының мүшелігіне кандидат аталған комиссияның құрамын қалыптастырған мәслихат орналасқан әкімшілік-аумақтық бірліктің аумағында тұруы қажет.

Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы» Конституциялық заңының 23 бабының 2 тармағында көзделген, сайлау комиссиясы құрамының жартысынан көбі бір ұйымның қызметкерлері болмауы керек.

Сайлау комиссияларының құрамына жақын туыстары (ата-аналары, балалары, бала асырап алушылары, асырап алынған балалары, ата-анасы бір және ата-анасы бөлек аға-інілері мен апа-сіңілілері (қарындастары), аталары, әжелері, немерелері) немесе жұбайы (зайыбы) кіре алмайды.

Мәслихатқа ұсынылатын қағаз нысандағы барлық құжаттар қол қойылуы, мөрмен расталуы және орындалған күні, орындаушының тегі, аты-жөні және оның телефон нөмірі көрсетілген орындаушы туралы белгіні қамтуы тиіс. Сайлау комиссияларының құрамы бойынша ұсыныстарды қабылдау 2026 жылдың 7 қазанына дейін, дүйсенбіден жұма аралығында сағат 09:00 ден 18:30-ге дейін жүргізіледі, үзіліс сағат 12.30-дан 14:00-ге дейін.

Ойыл аудандық мәслихаты, Мәслихаттың мекен-жайы: Ойыл ауданы, Ойыл ауылы, Құрманғазин көшесі 43 үй.

Жауапты тұлға – Дусипова Гулнур Тлеугалиевна, қалааралық телефон коды (871332), қызмет телефондары 2-13-70, 2-11-78, факс: 2-13-70, ұялы телефоны 8-705-918-28-96 электрондық пошта: maslihat.uil@mail.ru

САЙЛАУ КОМИССИЯСЫ БОЙЫНША БОС ОРЫНДАР:

Округтік сайлау комиссиясының атауы	Комиссия құрамындағы бос орын саны
№ 2 округтік сайлау комиссиясы	2
№ 4 округтік сайлау комиссиясы	1
№ 6 округтік сайлау комиссиясы	2
№ 7 округтік сайлау комиссиясы	1
№ 8 округтік сайлау комиссиясы	1
№ 11 округтік сайлау комиссиясы	1

ОЙЫЛ АУДАНДЫҚ МӘСЛИХАТЫНЫҢ КЕЗЕКТЕН ТЫС ОТЫЗ БЕСІНШІ СЕССИЯСЫ ӨТТІ

Аудандық мәслихат төрағасының уақытша міндетін атқарушы Мұстафа Бисембаевтың төрағалығымен аудандық мәслихаттың кезектен тыс отыз бесінші сессиясы өтті.

Сессия жұмысына аудан әкімі Сәкен Займолдин, аудандық мәслихат депутаттары, аудандық қоғамдық кеңестің төрағасы, тиісті мекеме басшылары және бұқаралық ақпарат құралының өкілі қатысты.

Сессияның күн тәртібінде бірқатар маңызды мәселелер қаралды. Атап айтқанда, Ақтөбе облысы Ойыл аудандық мәслихатының 2025 жылғы 19 желтоқсандағы №294 «2026-2028 жылдарға арналған Ойыл аудандық бюджетін бекіту туралы» шешіміне өзгерістер мен толықтыру енгізу мәселесі талқыланды. Аталған мәселе бойынша аудандық экономика және қаржы бөлімінің басшысы Б. Әділханов баяндама жасады. Сонымен қатар сессия барысында басқа да мәселелер қаралып, тиісті ұсыныс-пікірлер айтылды. Күн тәртібіндегі мәселелер жан-жақты талқыланып, нәтижесінде тиісті шешімдер қабылданды.

ИНФОРМАЦИЯ УИЛСКОГО РАЙОННОГО МАСЛИХАТА О ПРОВЕДЕНИИ ВЫБОРОВ

Уилский районный маслихат в соответствии с пунктом 3 статьи 10 Конституционного Закона Республики Казахстан «О выборах в Республике Казахстан» объявляет о начале избирательного процесса на вакантные места, выбывшие из членов окружных избирательных комиссии.

Каждая политическая партия вправе представлять одну кандидатуру в состав соответствующей избирательной комиссии. Политическая партия вправе представлять в состав избирательной комиссии кандидатуры, не являющиеся членами данной политической партии. В случае отсутствия представлений политических партий маслихат избирает избирательную комиссию по представлению иных общественных объединений и вышестоящей избирательной комиссии.

Политические партии, иные общественные объединения, их структурные подразделения и вышестоящая, по отношению к формируемой, избирательная комиссия начиная с 22 сентября по 7 октября 2026 года представляют в маслихат следующие документы:

- 1) сведения о кандидатурах в состав избирательной комиссии по установленной форме в электронном и бумажном формате;
- 2) выписку из решения политической партии, общественного объединения или их филиалов (представительств), вышестоящей избирательной комиссии о представлении кандидатов в состав соответствующей избирательной комиссии;
- 3) копию документа о регистрации политической партии, общественного объединения или их филиалов (представительств);
- 4) заявления кандидатов о согласии на участие в работе избирательной комиссии по установленной форме.

Лицо, предлагаемое в состав избирательной комиссии, должно соответствовать требованиям Конституционного Закона Республики Казахстан «О выборах в Республике Казахстан». Член избирательной комиссии должен проживать на территории административно-территориальной единицы, в которой находится маслихат, сформировавший состав данной комиссии.

В соответствии с пунктом 2 статьи 23 Конституционного закона о выборах, более половины состава избирательной комиссии не должны быть работниками одной организации.

В состав одной избирательной комиссии не могут входить близкие родственники (родители, дети, усыновители (удочерители), усыновленные (удочеренные), полнородные и неполнородные братья и сестры, дедушки, бабушки, внуки) или супруг (супруга).

Все документы, представляемые в маслихат в бумажном формате, должны быть подписаны, заверены печатью, и содержать дату исполнения, отметку об исполнителе, с указанием фамилии, инициалов и номера его телефона.

Прием представлений по составу избирательных комиссий осуществляется до 7 октября 2026 года с понедельника по пятницу с 09:00 до 18:30 часов, перерыв с 12:30 до 14:00 часов. Уилский районный маслихат, Местонахождение маслихата: Уилский район, село Уил, ул.Курмангазина 43.

Ответственное лицо – Дусипова Гулнур Тлеугалиевна, междугородный телефонный код (871332), номер служебного телефона 2-13-70, 2-11-78 мобильный телефон: 8705-918-28-96, электронная почта: maslihat.uil@mail.ru

ВАКАНСИИ ПО ИЗБИРАТЕЛЬНЫМ КОМИССИЯМ:

Наименование окружной избирательной комиссии	Число вакантных мест
Окружная избирательная комиссия № 2	2
Окружная избирательная комиссия № 4	1
Окружная избирательная комиссия № 6	2
Окружная избирательная комиссия № 7	1
Окружная избирательная комиссия № 8	1
Окружная избирательная комиссия № 11	1

ӘЖ САЛДЫМ, ЖӨЖЖАҒ ЖАЛА БАЗАРЫНДА...

ЖУЫРДА АҚПАРАТ КЕҢІСТІ-ГНЕН ЖАЗУШЫ МАРАТ МӘЖИТОВТЫҢ ЖЕРЛЕСІМІЗ, ЕЛІМІЗГЕ ТАНЫМАЛ ӘНШІ, ҒАРИФOLЛА ҚҰРМАНҒАЛИ-ЕВТЫҢ ТӨЛ ШӨКІРТТЕРІНІҢ БІРІ – СВЕТЛАНА СҰЛТАНҒА-ЛИЕВАМЕН СҰХБАТЫН КӨЗІМ ШАЛЫП ҚАЛДЫ. ҚАЗАҚТЫҢ ДӘСТҮРЛІ ӘН ӨНЕРІНДЕ ӨЗІНДІК ҚОЛТАҢБАСЫ БАР ЖЕРЛЕСІМІЗДІҢ ӨСЕРЛІ ӘҢ-ГІМЕСІН ӨЗДЕРІҢЕ ҰСЫНУДЫ ЖӨН КӨРДІМ...

— Сіз кезінде Қазақстандағы атақты үш жәрмеңкенің бірі – Көк-жарда өмірге көлген екенсіз. Әнші болуыңызға не себеп болды? Әлде 1869 жылы Іргесі қаланып, атағы жер жарған жәрмеңкенің тарихи орындары төбірентіп, толқытты ма, немесе сол Көк-жарды өн мен күйге бөлеген ақын Кердері Әубөкір, Төңірберген Молдабай, күйшілер – Құрманғазы, Дәулеткерей, Ұзақ, Сәулебай, Әміреш, ақын-жыраулар – Қашаған, Нұрым, Ақтан, Нұрпейіс, ақын, композитор, өнші Мұхит сал, өнші Қызыл Тұрдалы ба-ласының рухтары желеп-жебеді ме?! Әйтеуір, «өнші болғым келіп еді, өнші болдым» деуден аулақ-сыз ғой.

— «Егемен Қазақстан» газетінің (10 қаңтар 2014 ж.) бетінен газет тілшісі Сатыбалды Сәуірбай-дың «Көкжар жәрмеңкесі» деген көлемді материалын оқыдым. Көкжар жөнінде бұрыннан елтеп хабарлап бар ғой, бірақ, мына-дай терең мағлұматым жоқ еді. Бұл мақала маған баға жетпес қазына сыйлаған сыңайлы. «Шір-кін-ай, ақын болсам, композитор болсам» деп өзіме-өзім күбірлеп, домбырамды шертіп көрдім. Үйде жалғыз едім, күйеуім Жоламан бір шаруамен көшеге кеткен. Мен тек орындаушы өншімім ғой, ақындық, сазгерліктен ауылым алыс. Ештеңе шықпайтынын сөзген соң Мұхиттың «Үлкен Ай-дайын» ақыртып салдым. Молда-байдың «Молдабайын» орындап, одан Мұхиттың «Кіші Айдайын» төкпектеттім-ау келіп. Есіктің қоңырауы шылдырлады. Ашсам, Жоламан екен. «Әй, не болды, ең болмаса, терезенің желдет-кіш лаппағаның қалай?» деп аң-таң. Мен оның қолына газетті ұстаттым да, «Мә, оқы, оқысаң, мән-жайды түсінесің» дедім.

— Апырай, қызық көрініс болған өкен. Дөгенмен, менің сауалыма нақтырақ жауап берсеңіз?

— Өке-шешемнің айтуынша, маған өн өнері жеті-сегіз жасымыда қоңақтапты. Түсімде ба-луан денелі қара кісі әді ағаштан шауып жасаған домбырасын ұсы-нып: «Қызым, енді өн сал» дейді. Ал қасындағы шырайлы ақсары кісі менен домбыраны алады да шырқай жөнеледі. Арасында сәл бөгеліп, «Қызым, қосыл, үйрен» дейді. Мен әнге қосыла жөнелем де, өз даусымнан өзім шошлып оянамын. Осындай қай қайтала-на берген соң өке-шешем мені Қызыл өншінің басына апарып түнетіп, аруақтарға мінажат етіп садақа береді. Сөйтіп, домбыра шертуді де, ептеп өн салуды да өзімнен-өзім үйрендім.

... Қыранмын, көкке шырқап самайтұғын, Топшым бар, қанша қақсам тал-майтуғын.

Ала бұлт, қара бұлтпен қабатта-сып, Ән салам, күндіз-түні алмай ты-ным.

А-ха-ау, алмай тыным. Шақпақты тас секілді от шығарам, Көмейден өнмен бірге шоқ шыға-рам.

Қай жерде сұлу бикеш, сән-сал-танат, Сол жерден табылармын, айтшы маған,

А-ха-ау, айтшы маған, деп шырқайтын, ел құрметіне бөленген Қызыл өнші ғой, бұл. Мақтанды демессіз, Мұхит ба-бамның әніне құмар бол өстім. Ғарифолла Құрманғалиевты бір көрсем, өнім тыңдасам деп ар-мандадым. Өкемнің сатып әпер-ген радиосынан Ғарекеңнің әні берілсе, менде ес жоқ, бәрін жып тастап, домбыра қағысын, өн иірімдерін үйренуге ұмтыла-тынмын. Оқушылардың аудан-дық байқауында Ғарифолла аға-ның «Сүйген жар» әнін орындап, жоғары бағаға ие болдым. Әнші Амангелді Жұманов мені құт-тықтап «Айналайын, талабың оң болсын», дегені әлі көз алдымда. Содан орта мектепті төмамдаған соң, «әй, жоқ, шәй жоқ, Алматыға барсам, қаланы араласам, өн фа-культетіне құжат тапсырсам» де-ген ой бойымды билеп алды.

— Ойыл десе, еске атақты Көк-жар жәрмеңкесі оралады. Белгілі

ақын, жазушы, драматург Бөрқай-ыр Аманшиннің «Көкжар» рома-нының сюжеті – осы өлке, осы Көкжар. Онда Думаға депутат болған Бақытжан Қаратаевтың өмір жолының бір сәті суретте-леді. Әйтеуір, шығарманың өн бойы Ойыл – Көкжардың ілгерісі мен кейінгісі. Осы табиғаттың жомарт жерінде ақын Шернияз-дың, Оралдан өн оздырған Мұхит бабамыздың, оның замандасы Қызыл өншінің, Мұхит ұрпақтары – Шайқы, Шынтас, Шоң, Ғұбай-долла, көшегі дауылпаз өнші Ға-рифолла табанының ізі бар топы-рақта дүниеге келуіңізден шығар, бөлікм, өншілікке ұмтылыс жаса-уыңыз?

— Әрине, адамзат баласының топырақтан жаратылғаны рас болса, солайы-солай ғой. Адамға алдымен талаптану қажет. Да-нышпан Абай: «Талап, еңбек, те-рең ой, қанағат, рақым, ойлап қой» демей ме! Әсіресе, жасөспірім кезімде талабым таудай болды. Аздап шегініс жасайын.

1979 жыл. Алматыдағы Орталық көрменің концерт залы. Мұнда Халық аспаптары ансамбл-дерінің республикалық фести-валі өтуде. Кезек Ақтөбе облысы өнерпаздарына келді. Алдыңғы қатарда белгілі қоғам қайраткер-лері, орталарында атақты ғалым, академик Ишанбай Қарақұлов, Алматы консерваториясының ректоры Ғазиза Жұбанова бар көрінеді. Сахна шымылдығын «Әлия гүлі» аспаптық ансамблі ашты. Көркемдік жетекшісі батыс өңіріне белгілі өнерпаз Қайырғали Қожанбаев ағамыз екен. Үшінші кезекте «Ансамбльдің ең жас ән-шісі» деп мені сахнаға шақырды. Мұндай жиында өн салып көрме-гесін бе, сәл-пәл жүрексіңдім де, бірақ, өзіме-өзім тез келдім. Мұ-хиттың «Пәңкөйлегін», одан соң «Айнамзәді» шырқадым. Залда отырғандар ду қол шапалақтады. Бірді-екісі гүл шоқтарын ұсын-ды. Содан дайындық бөлмесіне бір апай келіп мені қапсыра құ-шақтап, «Мен Ғазиза Жұбанова апайыңмын. Консерваторияны басқарамын. Дауысың шымыр, үнің таза екен, маған ұнады. Биыл орта мектепті бітіреді екен-сің ғой, оқуға бізге кел, көмекте-семін» деп бетімнен сүйді. Апай шығып кеткен соң, құрбыларым «енді жолың болды» деп мені құттықтап жатыр. Сол сапардан үлкен әсермен оралдым. Шілде айының басында өке-шешемнің батасын алып, Алматыға жол тарттым. Ауылдас қыздарыммен бірге Қыздар педагогикалық ин-ститутының музыка факультеті-не құжатымды өткіздім. Арнайы музыкалық білімім болмаған соң консерваторияға баруға жүрексің-дім. «Ғазиза апай мені ұмтыл-п кеткен шығар, шаруасы шаш-е-тектен ғой», деп ойладым. Жа-тақхананың кең бөлмесінде оңа-ша отырғанмын. Құрбым келіп «Сені бір кісі төменде шақыра-ды» дегесін басқышпен жүгіре түссем, бір жігіт ағасы тұр. Маған бақырайы қарады да: «Сұл-танғалиева Светасыз ба?» деді. Мен басымды изедім. «Онда киін. Ғазиза апайға барамыз, тезірек, шырағым, тезірек» деп асықтыр-ды. Содан әлгі кісі мені «Волга» машинасына отырғызып, консер-ваторияға алып келді. Одан қо-лымнан жетектеп екінші қабатқа көтеріліп, «Ректордың қабылдау бөлмесі» деген жазуы бар есікті ашып ішіне кіргізді. Ұзын үстел-дің басында өткендегі апай отыр екен, маған күлімсірей қарап, орнынан көтеріліп, менің жаны-ма келді де, «Танымай қалдың ба, Ғазиза апайыңмын ғой» деп жымиды. Мен не дерімді білмей сасқалақтап «Есенсіз бе?» деппін ғой.

— Отыр, сіңлім, қайда жоғалып кеттің? Өткенде келісіп едік қой. Сені өзерт таптырдым, деді ол. Жүзінде ешқандай ашудың, кей-істіктің белгісі білінбейді.

— Музыкалық сауатым болмаған соң ЖЕНПИ-ге тапсырып едім, — деп міңгірледім.

— Оқасы жоқ. Ертен таңертең құжаттарыңды қайтарып ал да, осында кел. Екі жылдық дайын-дық бөліміне қабылдаймыз, соны бітірген соң әрі қарай таңдаған факультетіңе оқуыңды жалғасты-рарсың. Келістік қой, сіңлім. Сенің музыкалық қабілетің зор, дауыс диапазоның жоғары, тек ерінбей еңбектенуің, оқуың керек, — деп біраз ақыл-кеңесін айтып, есікке дейін шығарып салды.

Қазақтың музыка өнерінің, оның ішінде классикалық музыка жанрының негізін қалаушылар-дың бірі – дарынды композитор, ұлағатты ұстаз Ғазиза Ахметқы-зының қамқорлығының арқасын-

да, ойламаған жерден студент болып шыға келдім. Нотаны, музыкалық өлшемдерді (соль-феджио) мүмкіндігінше тез мең-геруге, көрсетілген сенімді ақта-уға барынша ыждағаттылықпен кірістім. Дайындық бөліміндегі ұстаздар дауыс ерекшелігімді жоғары бағалап, вокал класы-на қабылдады. Дауыс тембрім жоғары «коларатурное-сопра-ноға» да, «мецосопраноға» да келетін. Әсіресе, қатты қызыққан кафедрa меңгерушісі, вокалдың білгір маманы, профессор Бе-кен Жылысбаев болды. Бір жыл бойы Клавдия Ивановна Бобош-кадан дәріс алдым. Уақыт жоқтың қасы. Осындай қауырт күндердің бірінде Виноградов көшесіндегі гүлзарға оңаша жайғасып едім, қарсы беттегі орындықта отырған кісіге көзім түсті, таныс бейне. Өз көзіме өзім сенбей таңырқадым. Япырау, дөл өзі, көңілімдегі жа-зулы сурет! Қарсы алдымда оты-рған адам – өзім жастайымнан әнін жаттап, шіркін, бір көрсем ғой деп армандаған Ғарифолла Құрманғалиев. Ақ қырау шалған шашы теңіздің бұйра толқы-нындай желкесіне түскен, ой-нақшыған көзінің қарасынан ағы мол, шағын денелі кісі. Орнымнан қалай тұрғанымды аңғарғам жоқ, алдына таяу барып:

— Сәлем бердік, — дедім.

— Бар бол, балам. Қай жерден-сің?

— Ойылдан, Ақтөбе облысы.

— Ия, қасиетті Көкжардан келген екенсің ғой! Қайда оқисың?

— Консерваторияның дайындық бөлімінде.

— Иә, жақсы болты.Әнші бола-мын де, қалай өзі домбыра тарта білесің бе?

— Білемін. Ептеп өн де айта-мын, сіздің әндеріңді радиодан ең оңайда жаттағаным.

— Е, дұрыс. Қазір өншілер, шүкір, баршылық, бірақ, түсініп айтатын, жеріне жеткізіп айтатындары си-ректеу. Дегенмен, талабың оң болсын! — деп маған шұқшия қа-рады.

— Аға, сізге студияға барсам бола ма? — дедім тұңшыға үн қатып.

— Уақыт тапсаң кел, неге келме-се. Тек құдай берген талап-та-лантық болса ғана кел, босқа уақыт өткізу үшін емес...

Қоштасып, қуанғанымынан аяғым-аяғымға тимей жатақханаға беттедім. Ертеніңе сабақтың ары-сында студияға жүгіріп келсем, Ғарекең оқушыларын тыңдап, ты-ныстап отыр екен. Рұқсат сұрап кірген маған «отыр» дегендей, көзімен ымдап орындықтың нұсқа-ды. Сәлден кейін: «Ал жігіттер, қыздар, мына қара қызды тыңда-лық, кезек бөріңдер», — деп ұсы-ныс жасады. Қуанғамым болар, бірінен соң бірін, тоқтамастан әлте-ні енді айтып шықтым. Ғаре-кең үнсіз тыңдады, көзін жұмып алған. Айтып болған кезде ғана көзін ашып: «Өзің, бәрін алған екенсің, маған неге келдің? Мені мазак етпексіз бе?» — деп көзін ойнақшытып, ежірейе қарады.

— Жоқ, аға. Сізге шөкірт болғым келеді, — дедім мені.

— Онда дұрыс екен. Бірақ, менсіз де дайын өнші екенің көрініп тұр. Келем десең, үйренем десең, біздің есік әрдайым ашық, — деп күрсінді де, — «Мына Ойылдың қызынан үйреніндер, домбыра қағысты», — деп отырғандарға тесірейе қарады. Сосын дәптерін ашып, ортасына араб әріпмен «Сұлтанғалиева Сәуле» — деп аты-жөнімді жазды. «Атың орыс-ша ғой, енді Сәуле боласың», — деді де орнынан тұрды.

«Талаптыға нұр жауар», «талант-тымен таласпа» дегендей, көкей-імде бала кезден ұялаған, бірақ, оған қол жеткізу қайда деген ар-маныма, осылай жол ашылды. Бір жыл бойы үзбестен Ғаре-кеңнің студиясына барып тұрдым. Бір жыл бойы асыл ағаның ақыл-кеңесін тыңдадым. Бір жыл бойы өн мұхитынан, көусар бұлақтан сусындадым. Бұл 1979-1980 жылдар еді. Неге екені белгісіз, Ғарекең мені оң жағына отырғы-зып, ең соңынан тындайтын. Әнді бөлмей, еш ескертусіз үнсіз, көзін жұмып тындайтын. Тек өн біткен кезде ғана, «әндау әнді айт» деуші еді, басын көтеріп. Үзіліске дейін айтқызатын да, «осы қыз-шан деп үйреніндер» деп шығар есік-ке беттейтін-ді.

Келер жылы Ғарекең аздап ауы-рып қалған кезде де ара-тұра үй-іне барып, кеңес алып тұрдым. Оқуды бітіргенше аяулы ұстазым-нан қол үзгенім жоқ. Халық өніне деген құштарлық, әрі ұстазым Ғарекеңнің енді орындау ерек-шелігінің ықпал еткені соншалық, екінші курста халық-аспаптар факультетіне ауысып, вокалмен

біржолa қоштасып тындым. Әрі қарай ұлы Мұхит бабамыздың тікелей ұрпағы Құбыш ағайдың кафедрасында оқуымды жалға-стырып, «Орындаушы-мұғалім» мамандығын алып шықтым.

— Ғарекеңнің шөкірттері бар-шылық қой. Бірақ, қимыл-қозға-лысы, домбыра қағысы, ашық та таза дауысы, сиқырлы үні, көре-рмен-тыңдармандарды өзіне ын-тық-ғашық ететін ерекше қасиеті, жаратқан ием сыйлаған көркем қасбеті, өн салудағы шеберлік шыңы қайталанбас тұлға кейін-де қалады-ау деп ойлаймын.

Мен Ғарекеңмен 1991 жылдың сәуір айында кездесіп өңгімеле-скенмін. Ол сұхбат сол жылдың мамыр айында «Қазақ әдебиеті» газетінде жарық көрді. Сол өңгіме үстінде ол: «...Менің класымда ер жылдарда қосылардан бірдеңе шығады-ау» деген жиырма шақты шөкірт болды. Бірақ, мен оларды қайтсөң де Ғарифоллаға ұқса» деп тәрбиелегенім жоқ. Өзің ай-тқан Батыс өуенін, онан қалды Мұхиттың өуенін сақтау үшін бар мүмкіндігімді сарп еттім...» деп еді.

Ғарекеңнің алдын көрген белгілі өнші Сәуле Жанпейісованың қа-занамада жазған мынадай сөз-дері бар: «...Біз сізден рухани мұраға адалдықты, бауырмал-дықты, мейірбандылықты үйрен-дік. Өнерпазға төн бар қасиеттер сіздің сұлу да сырбаз мінезіңіз, өсем даусыңыз арқылы көкпе-рілігіңе сәуле болып құйылды. Орасан зор тағылым, тәрбие, бек-зат болмысыңызбен талай-талай өнерпаздың мінезін байыттыңыз, қанатын қатайтып, баптап ұшыр-дыңыз. Сұңқардай саңқ өткен да-уысыңыз, өнер туралы айтатын аңызға бөрігісіз өңгімелеріңіз бізді осынау қасиетті өлемге сонша-лықты іңкер өте түсетін...

Ендігі сіздің шөкірттеріңіздің қа-сиетті парызы сол – ұстаз ама-натын, қазақ өн өнеріндегі Ғари-фолла Құрманғалиевтың үздік үрдісін, аса бай орындаушылық дәстүрін адал сақтастыру» («Еге-мен Қазақстан», 27 қаңтар, 1993 жыл) деп еді. Меніңше, Сәуле берген үедесінде, айтқан сөзін-де тұрды деп есетеймін. Міне, атышулы өнші Ғарифолланың өмірден өткен жиырма екі жылда өнші Сәуле сахнадан ұстазының өнін айтпай, оған табынып, басын имей түскенін байқағамым жоқ. Сонымен бірге, Мұхит өндерін насихаттауда да едеуір жетістікке қол жеткізді. «Өншінің, сал Мұхит-ты сағындырған, өншінің, Ғаре-кеңе табындырған» десек артық айтқандық болмас.

— Дұрыс айтасыз, әріптесім Сәуле өн өнерінде үлкен-үлкен табыс биігінен көрініп жүр. Мен оны сырттай бақылап, тілеуін тілеп отырамын. Ол өнер одасын Алматыдан орын тепті. Үш-төрт жылдай Атырауда қызмет істеп, шөкірт тәрбиеледі. Соңғы жыл-дары оркестрдің сүйемелдеуімен ән айтып, репертуарын кеңей-тіп, байытты. Қырғыз, тәжік, өз-бек композиторларының өндерін нақышына келтіріп орындайды. Ол өншілік өнерін, талантын көсіп емес, қалың бұқараның, әнді сүйіп, бағалай білетін қауымның ризашылығына жұмсап, солар-дың сүйіспеншілігіне бөленуде. Ол өнердің биік қарпы-мұзды шығын бағындыруға ұмтылуда. Бұл – өнерпаз үшін аса зор қаси-ет, тұғырлы да мәртебелі қасиет.

— Бұл күнде өн де, өнші де көбей-ді. Киелі сахна төрі «хан базары-на» айналғандай. Оны сынап-мі-нөп, барын бар, жогын жоқ дейтін сарапшылар, «сенің дұрыс, сенік бұрыс» дейтін ақылданған мүл-дем бой көрсетпейді. Тіпті, енді бақи дүниеге көткен атышулы композиторлармыздың өндері-не қол сұғу басталды. Әнді өң-дейміз, толықтырамыз» деушілер бастарын қылтатты. Бір мысал: Вальс королі, марқұм Шәмшінің «Сыр сұлуына» қаха-ха-ай, еу-еу-ді қосты. Ойпырым-ай, аруақтан ұялмаса да, халықтан ұялмай ма, шіркіндер! Бұларды «жөгіқұрт-тар» дейміз бе, не дейміз?

— Бұл жайдан мен де хабардар-мын, ашығын айтқанда, көріп-біліп отырымын. Кейде «ішім түтіп, сыртым бүтін» күй кешемін. Әрі ойлап, бері ойлап, «бұл – уақыт-ша нәрсе, уақыт бәрін елеп-ек-шөйді. Жақсыны-жақсы, жаман-ды–жаман дейтін кез келеді» деп өзімді-өзім жұбатамын. Ол кез де алыс емес шығар. Өйткені, өнердің шыңы тым биік. Соның қызымы – өн де, күй де халыққа кызмет етеді. Өн мен күйді дүние-ге әкелуші тобыр емес, халықтың ортасынан шыққан таланттылар. Қазақ халқындай өнші, күйші, са-уықшыл халықтың әлемде өте

сирек екенін өзге ұлттың өкілдері айтып та, жазып та қалдырды ғой. Олар біздің ән-күй өнеріміз-ге таңдай қағып, таңырқасты емес пе! Қазақ халқы небір қиын-шылықта да, небір соқтықпалы, соқпақты кезеңде де өз өнерін аяқасты еткен емес. Аштан өліп бара жатса да бір шумақ өлеңін бір үзім нанға сатқан емес. Мы-салы, адай руының Жеменей бөлімінен шыққан Зәкария ақын 1930 жылы Ойыл түрмесіне жа-зықсыздан-жазықсыз қамалған-да, түрме бастығы «мені өлеңмен мақтасаң, асқа тойғызамын» депті. Сонда Зәкария: ... Бір шумақ өлеңім–өмірім, Өмірім–өлеңім.

Өлеңімді саған сатқанша, Аштан өлемін, — деген ғой. Адамда арман, қиял тоғысып, бірін-бірі жетектеп жатады ғой. Менің ойымша, ән-күй өнері қоспасыз таза, мөлдір, мұхит түбіндегі маржандай болуы ке-рек. Күй атасы Құрманғазы, шерт-пе күйдің шебері Тәттімбет, ке-шегі Біржан сал, Ақан сері, Жаяу Мұса, Естай, Мұхит, Балуан Шо-лақ, Өсет кейінгі ұрпағына сары алтындай сарқылмас мұра қал-дырған жоқ па! Шіркін, тума та-ланттылар-ай! Мысалы, Арынға-зы «Арынғазы» атты бір күймен тарихта қалды. Тәңірберген Мол-дабай «Молдабай» өнімен өнер көкжиегінде селк етпей тұр. Біз осы алыптардың ән-күйін әлі то-лықтай игеріп, санамызға сіңіріп болдық па өзі? Композитор, әрі өнер зерттеушісі Илия Жақанов-тың «біз әлі өткенімізді түгендеп, түптеп алған жоқтың» дегеніне мен шынайы ризашылығыммен қосыламын. Осы ағайдың «Екі жирен», «Зәуреш», «Доссорда шай құяды Гүлжан сары», тағы басқа әндер туралы зерттеу мақалаларын сүйсіне оқыдым.

Илия ағаның «Ойыл толқындары» әнін ұдайы орындап жүрмін.

— Сіздің 2003 жылы ұнтаспада жазылған 23 әніңізді тыңдап, бір сергіп қалғанымды айтпауға бол-мас. Ұнтаспада Мұхиттың сөзін өні, Ғарифолланың үш өні кір-ген өкен. Әсіресе, «Гүрөве» пен «Қара қаншық» сіздің орында-уыңызда тым ерекше. Үйіңіздің ашықтығы, өн сөзінің анықтығы, дауыстың шырқай көтерілетін тұсындағы самғау-қалықтауы кір-шіксіз, көмейден шыға көсілетін үннің ащы айқай емес, сырнай-лылығы; домбыраның дыбысы өнмен бірге өріліп, тыңдарман-ның жүрек сөзімін төрбейі, он са-усағыңыздың домбыра пернесі мен шөгіңдегі өдемі қимылын көріп отырғандай көзге елесте-уі, өн шумағының арасындағы сәл тыныста домбыраны сы-бырлата сөйлете білуіңіз менің көңілімді аспандатты. «Әй, ту-саң-ту, айналайын» деген сөз аузымынан өріксіз шығып көткенін қайтерсіз. Күйде Құрманғазының «Төремұратын», өңде Қанапия-ның «Қанапиясы» мен халық өні «Ісметті» орындау өте-мөте қиын деп еститін едім. «Төремұратты» марқұм Қали Жантілеуов кір-шіксіз тартады десе, қазір Шөміл Әбілғаев кіршіксіз орындайды дейді. «Қанапия» мен «Ісметті» ұнтаспадан тыңдағанда, мүлдем төбірөніп, толқығанымды жасыра алмаймын. Қайыптың «Ақбөбе-гі» мен Сауытбектің «Ақбөлесі» сіздің орындауыңызда тіпті рухта-нып көткендей өсер алдым...

— Рахмет, ағай, мені бір көтер-мелеп тастадыңыз. Өзіңіз хабар-дарсыз, мен ұстазым Ғарифол-лаға қарыздармын ғой. Отбасы жағдайыма байланысты Алматы-да тұрақтап қалудың сәт түспеді. Тұаған өлкеме келіп, қызмет еттім. Өнер жанашыры, профессор М.А-рыновтың тікелей көмегімен Ақтө-бе педагогикалық институтында «Жыр-терме» класы ашылып, сонда оқытушылыққа шақырыл-дым. Бірақ, Ғарекең көкейім-де жатты. Бір ғасырда бір туар табиғи талант иесінің өнердегі жұмбақ сыр-құпиясын ашу үшін еңбектендім. Батыстың дәстүрлі ән өнері жайлы әдістемелік оқу құралын жазуға ұмтылыс жаса-дым. Бұдан кейін Астанадағы Өнер академиясының ректоры Аймам Мұсаходжаеваның шақы-руымен Ғарифолла Құрманғали-евтың класында ұстаздық қызмет атқардым. «Ғ.Құрманғалиевтың орындаушылық ерекшелігі» деген тақырыпта ғылыми еңбек жазу үстіндемін. Ақтау қаласында өт-кен Ғ.Құрманғалиев атындағы Республикалық конкурста бірінші жүлдені иелендім. Қазақстан Ре-спубликасының «Мәдениет қай-раткері» деген атағым бар. Төрт баланың анасымын (екі ұл, екі қыз), оларды өсіріп, оқытып, қа-наттандырамыңызға қуанышты-

мыз. Құдайға шүкір, бәрі де – Тәу-елсіз қоғамымыздың белсенді азамат, азаматшалары. Күйеуім Жоламанның негізгі мамандығы – дәрігер, Алматы Медициналық институтының түлегі. Екеуміз жерлеспіз. Талантты ақын Теле-ген Айбергеновтің Ғарекеңе ар-наған «Өуен мен ырғақ» өлеңін-де: ...Уһ, дүние-ай, бір толқып ба-сылдым ба, ай, Мен әнді есітем деп пе ем асыл

жылы Ойыл түрмесіне жа-зықсыздан-жазықсыз қамалған-да, түрме бастығы «мені өлеңмен мақтасаң, асқа тойғызамын» депті. Сонда Зәкария: ... Бір шумақ өлеңім–өмірім, Өмірім–өлеңім.

Бәрібір байтақ ағам даласың сен. Қыздардың көлден қайтқан шеле-гінде, Үйіріліп, иірім тартып барасың сен...

Ғарекеңе арналған осы он тоғыз шумақ өлеңді күніне бір рет жатқа айтамын. Кейде, «Шір-кін, композитор болсам ғой» деп ішімнен күбірлеймін. Төлеген ел-ден бұрын Ұлы өншіге өлеңмен ескерткіш сыйлап кетті ғой. Та-ланттың талантқа тағзымы осы-лай болса керек-ті.

— Өңгіме арасында айта көтей-ін. Тайсойған өңірінде Айтмағам-бет Лұқпанов (1902-1969) деген ақын-жырау өмір сүрді. Сәттіғұл ақынның шөкірті. Ол:

... Мен Лұқпан баласы, Ей, мен Лұқпан баласы, Жасымнан Шайыр атандым.

Сәттіғұла қосшы боп, Қашағаннан бата алдым.

Қалың адай ішінде, Өнерімнен ыстақтап,

Шапан киіп, ат алдым, — деп толғайтын еді. Домбыра қағысы, өуезді өуені тым белек еді шіркіннің! Сол Айтмағамбет:

«Тоғыз жасында Көкжар база-рында Мұхит салдың тізесін-де отырып, өнім тыңдадым»

дегенін өз аузынан естігенім.

«Ғарифолла Айтмағамбетпен кездесіп, оған Мұхит бабамыз-дың өндерін айтқызып тыңдап, риза болып аттаныпты» дейтін өнші Жағыпар. Атақты өнші-жы-раудан 1955 жылы Мұхиттің де-гесін «Беласқан», «Көрімсал», «Көзайым», «Дүние-ай» өнінің өкілші түрі, «Ақуымы», «Көкжар» өндерінің сөзін жазып алғанмын.

БАЛА КҮЛКІСІ — ЕҢБЕКТІҢ ЕҢ ҮЛКЕН МАРАПАТЫ

КЕЙ ЕҢБЕКТІҢ БАҒАСЫ МАРАПАТ ҚАҒАЗЫМЕН ӨЛШЕНБЕЙДІ.
КЕЙ ЕҢБЕКТІҢ ЕҢ ҮЛКЕН НӘТИЖЕСІ – ЖЫЛДАР ӨТКЕН СОҢ АЛДЫҢНАН ЖҮГРІП ШЫҒЫП, ҚҰШАҚТАҒАН БАЛАНЫҢ ҚУАНЫШЫ.
БАЛА ЖҮРЕГІНДЕ ҚАЛҒАН ОСЫНДАЙ ІЗ – КҮН САЙЫНҒЫ МАҢДАЙ ТЕР МЕН МЕЙІРІМНІҢ ЕҢ ШЫНАЙЫ БАҒАСЫ.

Ойылдағы «Балдырған» бөбек-жай-бақшасында еңбек етіп жүрген Жанар Қомашеваның еңбек жолы – осының бір көрінісі. Ол балабақша саласындағы еңбек жолын 1986 жылы көмекші тәрбиеші болып бастаған. Содан бері қырық жылға жуық уақыт бойы бүлдіршіндер әлемінен алыстаған емес.

Алғашқы еңбек жылдары «Бөбекжай» балабақшасында өтті. Кейін өмірдің түрлі кезеңдеріне байланысты үзілістер болып, отбасылық жағдайға байланысты декреттік демалыста отырып, егіз ұлдарын тәрбиеледі. Тоқсаныншы жылдары балабақшалар қысқарып, жұмыс орындары азайған кезең де болды. Бірақ бала тәрбиесі саласында жинаған тәжірибесі мен осы кәсіпке деген сүйіспеншілігі оны қайтадан балабақшаға алып келді. 2000 жылдардың басында «Балдырған» бөбекжай-бақшасына келген Жанар Қалелқызы еңбек жолын осында жалғастырды. Ұзақ жылдар бойы көмекші тәрбиеші болып, тәрбиешілердің жұмысына қолғасын етті. Балаларды қарсы алу, тамақтандыру, ұйықтау, киіндіру, ойын ұйымдастыру, ертегі айтып көңілін аулау – оның күнделікті тіршілігінің бір бөлігіне айналды.

«Баламен жұмыс жасаған ұнайды. Шаршағаныңды балалардан кейін ұмытып кетесің. Біреуі тамаққа еркелеп, «маған тағы құйшы» дейді. Біреуі «сорпа ішемін, каша жемеймін» дейді. Сондай кезде әрқайсысының бабын табуға тырысасың. Балалармен бірге ойнап, ертегі айтып, ұйықтасың. Кейде тәрбиеші ашық сабаққа немесе басқа жұмысқа кетсе, балалармен өзін қаласың», – дейді Жанар апай.

Баламен жұмыс істеу үшін кәсіби міндетті орындау аздақ етеді. Оның көңіл күйін сезіну, неге жылағанын түсіну, неге тамақ ішпей отырғанын аңғару, кейде бір ауыз сөзбен жұбату қажет. Жанар апай осыны жылдар бойы тәжірибемен үйренген. Оның балаға деген мейірімі мен қарапайым қарым-қатынасы талай бүлдіршінің есінде қалыпты. Бір кездері тәрбиесін

көрген бала анасына: *«Жанар апай болмаса, балабақшаға бармаймын», –* депті. Баланың бұл сөзі Жанар апай үшін үлкен марапаттың біріндей әсер қалдырған. Ал 8 наурыз мерекесінде болған жағдайды ол әлі күнге дейін күлімсіреп еске алады. Бұрынғы тәрбиеленушілерінің бірі мерекеде Жанар апайға да сыйлық әкелгісі келетінін айтыпты. *«Мен Жанар апайға да сыйлық беремін», –* деген баланың тілегін ата-анасы орындап, мерекеден кейін болса да сыйлығын жеткізген. Осындай сәттер Жанар апайдың еңбегінің жылдар өте келе қалай жалғасатынын көрсетеді. Балабақшадан кеткен бала есейеді, мектеп бітіреді, мамандық алады, өз алдына отбасы құрады. Жылдар өте келе оның тәрбиесін көрген балалар да ер жетті. Бірі мұғалім, бірі полиция қызметкері, енді бірі түрлі салада еңбек етіп жүр. Кейбірі жолы түскенде арнайы келіп сәлемдеседі. Тіпті бұрынғы тәрбиеленушілерінің бірі отбасын құрып, Жанар апайды тойына арнайы шақырған. Осындай сәттерде ол өзінің жылдар бойғы еңбегін қайта бағамдайды. Жанар апайдың балалармен тіл табысудағы тәжірибесі бүгінгі жас мамандарға да көмектесіп келеді. Бірде жаңа тәрбиеші бірнеше баланы бейнетаспаға түсіруге дайындамақ болып, оларды ты-

қажет кезде түрлі кейіпке өнеді. Бірде «ата» рөлін сомдап, ашық сабақтың мазмұнын жандандыруға үлес қосқан. Балалардың алдында Аяз ата, әже, бағбан болып, мерекелік көңіл-күй сыйлаған кездері де аз емес. Көмекші тәрбиеші болып 36 жылға жуық еңбек еткен Жанар Қалелқызы 2022 жылдан бері осы балабақшада жұмысшы қызметін атқарып келеді. Қызмет атауы өзгергенімен, оның балаға деген ықыласы өзгерген жоқ. Бүгінде балабақша бүлдіршіндері оны «Жанар апай» деп қана емес, «Әже» деп те еркелетеді. Қасына келіп құшақтайды, маңдайынан сүйгенін қалайды. Өмірінің қырық жылға жуық уақытын балабақшаға арнаған Жанар апай үшін еңбектің мәні де осында. Оның айтуынша, баламен жұмыс істеген жылдары шаршағанын балалардың күлкісі ұмыттырады. Бүгінде сол балалардың балалары балабақшаға келіп жатыр. Өз немерелерінің де «Балдырғанда» тәрбиеленіп жүргені – Жанар апай үшін ерекше қуаныш. Оның еңбек жолында үлкен марапаттар аз болуы мүмкін. Бірақ жылдар өте келе бұрынғы тәрбиеленушілерінің іздеп келуі, тойына шақыруы, мерекеде сыйлығын ұмытпай әкелуі, «Жанар апай» деп сағынышпен еске алуы – еңбектің өлшемін басқа қырынан көрсетеді. Қырық жылға жуық уақыт – жай ғана еңбек өтілі емес. Бұл – талай баланың балалық шағына куә болған, талай бүлдіршінің алғашқы қуанышы мен алғашқы өкпесін бөліскен, жүздеген баланың жүрегінде өзіндік із қалдырған ғұмыр. Жанар Қалелқызы үшін ең үлкен марапат – төсбелгі де, диплом да емес. Ең үлкен марапат – жылдар өтсе де ұмытылмай, балалық шақтың бір жолы есімі болып қалу. Өйткені кей адамдар мамандығымен емес, адамдардың жүрегінде қалдырған ізмен бағаланады.

Гаухар АЛЕКСЕЕВА,
Ойыл селпосы.

ЕҢБЕК АДАМЫ – ЕЛДІҢ ТІРЕГІ

Ойыл қазақ орта мектебінде жас ұрпаққа еңбек, білім мен өнердің қадірін дәріптеген тағылымды кездесу өтті. Кешке елге еңбегі сіңген ардақты азаматтар – профессор Рахим Қарабалиев, нотариус Баян Шоқпарова, әнші-сазгер Болат Есмұханов және Қазақстан Республикасының Мәдениет қайраткері, белгілі әнші Мара Есмұханова қатысты. Кездесу барысында қонақтар оқушылармен өздерінің өмір жолы, еңбек пен білімнің адам қалыптастырудағы маңызы, өнердің ұлт руханиятындағы орны туралы сыр бөлісті. Әрқайсысы өз саласындағы еңбегімен кейінгі ұрпаққа үлгі боларлық өнеге көрсетті. Баян Шоқпарова – қарапайым еңбек жолынан бастап, білімін жетілдіру арқылы заң саласының білікті маманы атанған, бүгінде нотариус қызметін абыроймен атқарып жүрген жан. Оның өмір жолы – ізденіс пен еңбектің жемісін көрсетеді. Ал қазақ өнерінің көрнекті өкілдері Болат Есмұханов пен Мара Есмұханова ән мен сазды өмірлерінің өзегіне айналдырып, ұлттық өнерді насихаттауға мол үлес қосты. Жарты ғасырға жуық шығармашылық жолы бар Мара Есмұханованың сырлы үні талай сахнада шырқалып, қазақ өн өнерінің қадірін арттырды. Болат Есмұхановтың сазгерлік еңбегі де ел мәдениетінің ажырамас бөлігіне айналды.

Кездесудің тағылымы профессор Рахим Қарабалиевтің әкесі, майдангер әрі ұлағатты ұстаз Қожас Бақиұлының өнегелі өмірімен де сабақтасты. Қожас Бақиұлы Ойыл өңірінде білім мен спорттың дамуына айрықша үлес қосып, жастарға футбол, волейбол, баскетбол, бокс, күрес және басқа да спорт түрлерін үйретіп, көптеген шәкірт тәрбиелеген. Әке жолын жалғаған Рахим Қожасұлы да өмірін білімге, спортқа және қоғамдық қызметке арнады. Әке рухына тағзым ретінде оның ұйымдастыруымен шағын футболдан еске алу турнирі өткізіліп, жас спортшылар бас қосып, тартысты бәсеке көрсетті. Бұл шара – Қожас Бақиұлының жарқын есімін ұлықтап, спорт арқылы ұрпақ сабақтастығын жалғастырған игі бастама болды. Кеш соңында мектеп оқушылары қонақтарға өз қолдарымен дайындаған сыйлықтарын табыстап, шынайы алғыстарын білдірді. Осындай тағылымды кездесулер жастарға еңбек пен білімнің, өнер мен спорттың адам өміріндегі маңызын түсіндіреді. Елге қызмет еткен аға буынның өнегесі – кейінгі ұрпаққа аманат. «Еңбек – қуаныш, еңбек – бақыт!» Еңбекқор, білімді, өнерлі жастарымыздың болашағы жарқын болсын!

Бекет МҰҚЫШОВ,
Ойыл қазақ орта мектебінің
кәсіптік бағдар беруші педагогі.

ОЙЫЛДА ЖАС БАЛУАНДАР БАС ҚОСТЫ

Ойыл төрінде облыстың жас балуандары бас қосып, қазақ күресінен шеберліктерін ортаға салды. 24–26 қыркүйек күндері Ойыл балалар-жасөспірімдер спорт мектебінде 2013–2014 жылдары туған жасөспірімдер арасында Ақтөбе облысының чемпионаты өтті. Үш күнге созылған жарысқа облыстың әр өңірінен келген жас спортшылар қатысып, өз салмақ дәрежелері бойынша боз кілемде белдесті. Жас балуандар үшін бұл дода өз мүмкіндіктерін сынап, тәжірибе жинақтайтын маңызды жарыстардың бірі болды. Чемпионаттың ашылу салтанатында Ойыл ауданының әкімі Сәкен Займолдин жас спортшыларға сәттілік тілеп, жарысқа қатысушыларға қолдау білдірді. Сонымен қатар, спорт саласының дамуына үлес қосқан бірқатар азаматтарды марапаттады. Жиында самбодан спорт шебері, Ақтөбе облысының қазақ

күресі федерациясының президенті Әскербек Жолмағанбетов сөз сөйлеп, балуандарға сәттілік тіледі. Жарыс барысында боз кілемге шыққан әр балуан жеңіске деген жігерін көрсетіп, тартысты белдесулер өткізді. Нәтижесінде жүлдегерлер анықталып, үздіктер марапат төрінен көрінді. Ойылдық жас балуандар арасынан Әмір Жарасов 42 келі салмақта III орын иеленіп, жүлдегер атанды. Ойылдағы облыстық чемпионат жас балуандардың боз кілемдегі бәсекесін шыңдап, спорттағы жаңа есімдерді танытқан жарыс болды. Тартысты белдесулерден сүрінбей өткен жеңімпаздар мен жүлдегерлер өздерінің дайындығы мен жігерін көрсетті. Алдағы уақытта да жас спортшылардың жеңіс жолындағы қадамы нық болғай.

Гаухар АЛЕКСЕЕВА,
Ойыл селпосы.

«Ойыл балалар – жасөспірімдер спорт мектебінің» ұжымы және бастауыш кәсіподақ ұжымы кіші қызметкер Бауыржан Сағындықовқа аяулы анасы **Зеурештің** өмірден озуына байланысты отбасына қайғысына ортақтасып, көңіл айтады.

ЖАСТАРМЕН БІРГЕ — ЖАҢА МҮМКІНДІКТЕРГЕ!

Жастардың әлеуетін арттырып, бастамаларына қолдау көрсету – бүгінгі күннің маңызды міндеттерінің бірі. Осы бағытта Ойыл ауданына жұмыс сапарымен келген облыстық жастар саясаты саласының өкілдері аудан жастарының ұсыныс-пікірлерін тыңдап, жастармен жұмыстың өзекті мәселелерін талқылады. Ақтөбе облысының жастар саясаты мәселелері жөніндегі басқармасының жастармен жұмыс бөлімінің басшысы Санжар Жайлыбай мен облыстық жастар ресурстық орталығының басшысы Өлішер Садықтың жұмыс сапары аудан әкімі Сәкен Ғазизұлымен кездесуден басталды. Кездесуде өңірдегі жастармен жұмыстың барысы, жас буынды қолдау жөні алдағы

міндеттер сөз болып, аудандық жастар ресурстық орталығының қызметін жетілдіру бағыттары талқыланды. Сапар аясында «Жастармен бірге – жаңа мүмкіндіктерге» тақырыбында ауданның белсенді жастарымен ашық кездесу ұйымдастырылды. Жиында білім алу, жұмыспен қамту, кәсіпкерлікті дамыту, қоғамдық белсенділікті арттыру және жастар бастамаларын қолдау мәселелері қозғалды. Жастар өздерін толғандырған сауалдарын қойып, ой-пікірлерін ортаға салды. Сала мамандары жастарға көрсетілетін қолдау шаралары мен өз мүмкіндіктерін жүзеге асыруға бағытталған жобалар жөнінде ақпарат берді. Бұдан бөлек, облыс өкілдері

Ойыл аграрлық колледжінің материалдық-техникалық базасымен танысып, студенттермен

